

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA-4101-005-02/2014

P/14/050

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa

T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62

lwa@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/050 - Nadzór nad funkcjonowaniem ferm zwierząt.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Bogdan Gorzałkowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 90375 z dnia 10 marca 2014 r (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Mławie ¹ , 06-500 Mława Pl. 1 Maja 6.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Roman Domański, Powiatowy Lekarz Weterynarii w Mławie ² (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Mławie w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W okresie objętym kontrolą³ Lekarz Powiatowy sprawując nadzór nad funkcjonowaniem ferm drobiu, stosował się do zaleceń Głównego Lekarza Weterynarii. Spełnił m.in. wymóg corocznego objęcia kontrolą co najmniej 5% ferm drobiu, a także prowadzenia kontroli dobrostanu zwierząt. Nie zrealizował natomiast wymogu corocznej kontroli 5% ferm trzody chlewnej. Pozytywnie należy też ocenić nadzór nad realizacją wniosków i zaleceń pokontrolnych dotyczących usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości sprawowany poprzez kontrole sprawdzające i analizę dokumentów przekazywanych przez hodowców.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zadania realizowane przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Mławie w odniesieniu do funkcjonowania ferm zwierząt.

Opis stanu faktycznego

1.1. Nadzorem weterynaryjnym Lekarza Powiatowego w Mławie objęte były (wg stanu na dzień 31 grudnia): w 2011 r. ogółem 910 ferm zwierząt, z tego: 789 ferm świń, 120 ferm drobiu i jedna ferma lisów, w 2012 r. ogółem 812 ferm, z tego: 682 fermy świń, 129 ferm drobiu i jedna ferma lisów⁴, a w 2013 r. ogółem 706 ferm, w tym: 566 ferm świń oraz 140 ferm drobiu⁵.

¹ Dalej także: PIW lub Inspektorat..

² Dalej także: PLW lub Lekarz Powiatowy.

³ Okres objęty kontrolą to lata 2011- 2013.

⁴ W 2012 r. fermę na wniosek właściciela wykreślono z rejestru PLW.

⁵ Wg danych z zestawienia sporządzonego przez PIW.

Na terenie powiatu mławskiego w 2011 r. (stan na dzień 31 grudnia) 28 podmiotów prowadziło wielkoprzemysłowe ферmy drobiu⁶, w 2012 roku 38 podmiotów, a w 2013 roku 45 podmiotów⁷. Na terenie powiatu mławskiego nie funkcjonowały wielkoprzemysłowe ферmy świń, a w latach 2011-2012 działała tylko jedna ferma zwierząt futerkowych, tj. ferma lisów.

W objętym kontrolą okresie PIW przeprowadził⁸:

- w 2011 roku 163 kontrole w 76 fermach drobiu, 10 kontroli w 10 fermach świń i jedną kontrolę fermy lisów,
- w 2012 roku 105 kontroli w 80 fermach drobiu, 15 kontroli w 14 fermach świń i jedną kontrolę fermy lisów
- w 2013 roku 95 kontroli w 82 fermach drobiu i 16 kontroli w 16 fermach świń.

Spośród ferm wielkoprzemysłowych znajdujących się w nadzorze Lekarza Powiatowego nie objęto kontrolami w 2011 r. – 11, w 2012 – 28 i w 2013 – 41 ferm.

(dowód: akta kontroli str.5, 16, 29-36, 39-41, 216)

1.2 Powiatowy Lekarz Weterynarii w latach 2011-2013 otrzymał 26 pism z wytycznymi i zaleceniami dotyczącymi jego działalności (w tym 17 pism od Głównego Lekarza Weterynarii⁹ za pośrednictwem Mazowieckiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii¹⁰ i dziewięć od Lekarza Wojewódzkiego).

Otrzymane zalecenia dotyczyły między innymi nadzoru nad hodowlą drobiu i świń oraz metodyki prowadzenia kontroli. Inspektorat w trakcie prowadzonych kontroli ferm podejmował działania bezpośrednio wynikające z ww. wytycznych.

(dowód: akta kontroli str. 77-80, 87-97)

1.3 Lekarz Powiatowy, zgodnie z art. 19b ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej¹¹, sporządzał roczne plany kontroli okresowych na lata 2011-2013.

Wyboru ferm do kontroli, wg oświadczeń Lekarza Powiatowego, dokonywano zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale IV ust. 1 pkt 1 i 6 Instrukcji Głównego Lekarza Weterynarii Nr GIWz.400/AW-46/2010 z dnia 23 sierpnia 2010 r.¹² „W sprawie postępowania powiatowych lekarzy weterynarii przy przeprowadzaniu kontroli gospodarstw utrzymujących zwierzęta pod względem dobrostanu zwierząt oraz raportowania o przeprowadzonych kontrolach gospodarstw utrzymujących zwierzęta pod względem dobrostanu zwierząt z elementami zwalczania chorób zakaźnych”¹³. Zgodnie z ww. Instrukcją planowano kontrole w 5% podmiotów (gospodarstw) utrzymujących zwierzęta gospodarskie na terenie powiatu, niezależnie od liczby utrzymywanych w nich zwierząt. Podmioty wybierano w 50% drogą losową i w 50% w sposób celowy, jednakże z powyższego typowania podmiotów do kontroli nie sporządzano dokumentacji.

(dowód: akta kontroli str. 42-74, 169-170)

W latach 2011-2013 Inspektorat przeprowadził 41 kontroli nadzorowanych przez Powiatowego Lekarza ferm świń – kontroli poddano 40 podmiotów (w 2011 r. przeprowadzono 10 kontroli w 10 fermach, w 2012 r. 15 kontroli w 14 fermach, w 2013 r. 16 kontroli w 16 fermach). W wyniku tych kontroli stwierdzono

⁶ Definiowane na podstawie Dyrektywy Rady 96/61/WE dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz.U.UE.L 257 z 10.10.1996 r., s.26 ze zm.), jako instalacje wymagające uzyskania pozwolenia zintegrowanego, czyli o obsadzie ponad 40 000 sztuk – w przypadku drobiu, 2 000 w przypadku świń (tuczników) o wadze ponad 30 kg lub/i 750 macior.

⁷ Dotyczy ferm działających na podstawie pozwolenia zintegrowanego wydanego przez Marszałka Województwa Mazowieckiego lub Starosty Mławskiego.

⁸ Dane wynikające ze sprawozdań RRW-3 za lata objęte kontrolą.

⁹ Dalej także GLW.

¹⁰ Dalej także Lekarz Wojewódzki.

¹¹ Dz. U. z 2010 r. Nr 112, poz. 744 ze zm.

¹² Dalej Instrukcja GLW z 23 sierpnia 2010 r.

¹³ Instrukcja zamieszczona na stronie internetowej GLW pod adresem:

(http://www.wetgiw.gov.pl/index.php?action=art&a_id=4157)

119 nieprawidłowości w 14 fermach, w 13 przypadkach w stosunku do właścicieli ferm PLW wszczął postępowanie administracyjne. Żadna z ww. ferm nie była kwalifikowana jako ferma wielkoprzemysłowa.

W latach 2011-2013 kontrolami objęto odpowiednio: 1,3%, 2,2% oraz 2,8% ferm trzody chlewnej, co było niezgodne z Instrukcją GLW z 23 sierpnia 2010 r.

Według wyjaśnień Powiatowego Lekarza Weterynarii w Mławie główną przyczyną niezrealizowania 5% kontroli w fermach świń były braki kadrowe spowodowane odejściem z pracy dwóch inspektorów, którzy zajmowali się kontrolami dobrostanu zwierząt oraz zwolnieniami lekarskimi, urlopami macierzyńskimi i urlopem wychowawczym (dotyczyło to pięciu innych inspektorów). Ponadto w badanym okresie Inspektorat skupiał się na kontrolach ferm drobiu, w przypadku których kontrole zostały wykonane znacznie ponad normę. Fermy świń, zazwyczaj o małej obsadzie (od jednej do 25 sztuk), nie stanowią w powiecie mławskim, w odróżnieniu od ferm drobiu, zagrożenia epizootycznego.

(dowód: akta kontroli str.28-36, 291-294)

1.4 W latach 2011-2013 pracownicy PIW przeprowadzili 121 kontroli doraźnych w 25 wielkoprzemysłowych fermach drobiu.¹⁴ Ww. kontrole przeprowadzono: wskutek złożenia przez właścicieli fermy powiadomienia o zagęszczeniu obsady kurnika¹⁵ (77 kontroli w 15 fermach), w celu wydania zaświadczenia o spełnieniu minimalnych standardów co do higieny i warunków utrzymania zwierząt w gospodarstwie do wniosku do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa¹⁶ (24 kontrole w trzech fermach), w celu weryfikacji przekazanej przez hodowcę informacji o modernizacji kurników i wycofywania niewzbogaconych klatek dla kur niosek (10 kontroli w pięciu fermach), po złożeniu przez hodowcę wniosku o objęcie nadzorem weterynaryjnym i nadanie weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego (trzy kontrole w dwóch fermach), a także jako rekontrole po stwierdzeniu uchybień podczas wcześniejszych kontroli (siedem kontroli w dwóch fermach).

Ponadto w ww. okresie przeprowadzono łącznie 17 kontroli planowych w sześciu fermach wielkoprzemysłowych¹⁷.

(dowód: akta kontroli str. 156-168)

Podczas kontroli doraźnych i planowych w 13 fermach stwierdzono nieprawidłowości dotyczące niespełniania przez fermy wymagań określonych w ustawie o ochronie zwierząt, w tym m.in.:

- brak dokumentacji wskazanej w art. 12 f ust. 1 i 2 (sześć ferm),
- pełnienie funkcji kierownika fermy przez osoby nie spełniające wymagań określonych w art. 12a (dwie fermy),
- nadmierne zagęszczenia ptaków, co było niezgodne z art. 12 ust. 5 (jedna ferma),
- nieprzesyłania do ubojni informacji o których mowa w art. 12 f ust. 3 (dwie fermy).

Ponadto stwierdzono niespełnianie, przez skontrolowane fermy, warunków określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej¹⁸, w tym: m.in.:

- przekroczenie skumulowanego wskaźnika śmiertelności dziennej, tj. normy określonej w § 38 pkt 3 (jedna ferma),

¹⁴ W 2011 roku 85 kontroli w 15 fermach, w 2012 roku 34 kontrole w 9 fermach i w 2013 roku dwie kontrole w jednej fermie.

¹⁵ W związku z obowiązkiem określonym w art. 12d pkt 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2013 r., poz. 856.)

¹⁶ W związku z obowiązkiem określonym w art. 29a pkt 1 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej

¹⁷ W 2011 roku trzy kontrole w dwóch fermach, w roku 2012 jedna kontrolę w jednej fermie i w 2013 r 13 kontroli w trzech fermach.

¹⁸ Dz.U. z 2010 r. Nr 56, poz. 344 ze zm.

- brak dokumentacji zawierającej szczegółowy opis systemu produkcji, określonej w § 37 pkt 2 (dwie fermy),
- niezgodność wymiarów klatek i liczby ptaków z wymaganiami § 28 ust. 1 pkt 4 i 5 (jedna ferma),
- nieprawidłowe oświetlenie kurników (jedna ferma),
- nieprawidłowa konstrukcja klatek dla ptaków, niezgodna z § 28 (jedna ferma),
- niewłaściwe wyposażenie kurników, niezgodne z § 29 ust. 4 (jedna ferma),
- brak wyliczenia wskaźników dziennych upadków określonych w § 38 (dwie fermy),
- nieprawidłowe oznakowanie kurników (pięć ferm).

W dwóch przypadkach stwierdzono brak dokumentacji określonej w § 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 września 2011 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej i ewidencji leczenia zwierząt oraz wzorów tej dokumentacji i ewidencji¹⁹:

(dowód: akta kontroli str. 156-168)

Po stwierdzeniu nieprawidłowości Lekarz Powiatowy podejmował działania stosowne do zakresu i skali stwierdzonych nieprawidłowości. W dwóch przypadkach wydane zostały decyzje, w których nakazano podmiotom usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. Realizacja nakazów zawartych w tych decyzjach była ustalana w kontrolach sprawdzających. Usunięcie nieprawidłowości skutkowało wydaniem decyzji wygaszających wydane wcześniej decyzje.

(dowód: akta kontroli str. 115-120, 156-158, 176, 194-196)

W pozostałych przypadkach w protokołach kontroli przeprowadzonych przez Inspektorat wydano zalecenia, które podmioty kontrolowane wykonały we wskazanym terminie, dostarczając do Inspektoratu informacje i dokumenty potwierdzające realizację zaleceń.

(dowód: akta kontroli str. 274-283)

W dwóch przypadkach, w wyniku kontroli, w której stwierdzono naruszenie przepisów art. 12 f ust. 3 ustawy o ochronie zwierząt PIW skierował do Komendy Policji w Mławie zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia przez podmioty prowadzące skontrolowane fermy drobiu. Podstawę prawną zawiadomień stanowił art. 37d ust. 1 pkt 5 ustawy o ochronie zwierząt. Komenda Powiatowa Policji w Mławie przekazała do właściwego sądu rejonowego stosowne wnioski o ukaranie.

Podczas kontroli (planowych i doraźnych) stosowano protokoły kontroli określone przez Głównego Lekarza Weterynarii w Instrukcji GLW z 23 sierpnia 2010 r.²⁰.

Protokoły kontroli zawierały m.in. określenie przedmiotu kontroli, opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, opis ujawnionych nieprawidłowości. Protokoły spełniały wymogi określone w art. 19d ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej.

(dowód: akta kontroli str. 197-203)

W kontrolach wielkoprzemysłowych ferm drobiu uwzględniano m.in.: minimalne warunki utrzymania zwierząt, dokumentację ich leczenia, warunki wytwarzania środków żywienia zwierząt na potrzeby własne, przestrzeganie zasad dobrostanu zwierząt. Fermi reprodukcyjne sprawdzono na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 września 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie do drobiu i jaj wylęgowych²¹.

(dowód: akta kontroli str. 197-203)

¹⁹ Dz.U. Nr 224, poz. 1347

²⁰ Lista kontrolna SPIWET – gospodarstwo utrzymujące zwierzęta.

²¹ Dz.U. Nr 219, poz. 2225–uchylone z dniem 23 listopada 2013 r.

W badanym okresie przeprowadzono trzy kontrole ferm lisów dotyczące przestrzegania zasad dobrostanu zwierząt, oceny dostosowania gospodarstw utrzymujących mięsożerne zwierzęta futerkowe wykorzystujące w żywieniu uboczne produkty pochodzenia zwierzęcego do wymogów zawartych w przepisach Unii Europejskiej. Podczas kontroli ferm lisów nie stwierdzono nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 217-239)

Z planów kontroli ferm zwierząt objętych nadzorem Lekarza Powiatowego wynika, że kontrole te w roku 2011 miały być przeprowadzane w składzie trzyosobowym, a w latach 2012-2013 w składzie dwuosobowym. Stwierdzono, że w roku 2011 kontrole były przeprowadzane w składzie dwuosobowym, a w latach 2012-2013 także w składzie jednoosobowym, co było spowodowane jak wyjaśnił Lekarz Powiatowy, odejściem z pracy inspektorów (wskutek niskich płac) oraz dużą absencją chorobową pracowników.

(dowód: akta kontroli str. 42-74, 197-211, 217-234)

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegająca na braku objęcia kontrolą 5% ferm świń, co było niezgodne z Instrukcją GLW z 23 sierpnia 2010 r.

*Uwagi dotyczące
badanej działalności*

Kontrole ferm zwierząt Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Mławie przeprowadzał w mniejszym, niż planowano, składzie osobowym.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność Powiatowego Lekarza Weterynarii w Mławie w zbadanym zakresie.

2. Skargi i wnioski dotyczące funkcjonowania ferm zwierząt

*Opis stanu
faktycznego*

Analiza rejestru skarg wykazała, że do Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Mławie w badanym okresie nie wpłynęły skargi na funkcjonowanie ferm zwierząt. Mazowiecki Lekarz Weterynarii, w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f oraz art. 40 ust. 7 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²² poinformował, że w ww. okresie do Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii nie wpłynęły skargi na działalność Powiatowego Lekarza Weterynarii w Mławie, w związku ze sprawowanym przez niego nadzorem nad fermami świń, drobiu i zwierząt futerkowych.

(dowód: akta kontroli str. 214, 284)

W czerwcu 2013 r. do Lekarza Powiatowego wpłynęła skarga podmiotu kontrolowanego przez PIW o próbie wyłudzenia korzyści majątkowej przez pracownika Inspektoratu. Lekarz Powiatowy, zgodnie z art. 304 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego²³, niezwłocznie zawiadomił Prokuraturę Rejonową w Mławie o ww. sprawie. Prokuratura wszczęła śledztwo przeciwko ww. pracownikowi jako funkcjonariuszowi publicznemu, a Lekarz Powiatowy na czas postępowania karnego wyłączył go od podejmowania czynności urzędowych związanych z nadzorem nad podmiotem, który złożył ww. pismo. Lekarz Powiatowy wyjaśnił, że ze względu na dobro śledztwa nie zarejestrował ww. pisma jako skargi.

(dowód: akta kontroli str. 212)

²² Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

²³ Dz. U. Nr 89, poz. 555 ze zm.

Ustalone
nieprawidłowości

Ocena częściowa

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działanie Powiatowego Lekarza Weterynarii w Mławie w wyżej wymienionym zakresie.

V. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli, wnosi o przeprowadzanie kontroli w 5% ferm trzody chlewnej, zgodnie z zaleceniami Głównego Lekarza Weterynarii.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Najwyższej Izby Kontroli Delegatury w Warszawie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia maja 2014

Kontroler
Bogdan Gorzałkowski
Specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Dyrektor

.....
podpis

.....
podpis

